

قهرمان‌سازی، نتیجه‌توجه به ورزش‌مدرسه‌ای

گزارشی از تربیت بدنی منطقه ۸ تهران

گزارشگر: سمانه آزاد
عکس: رضا بهرامی

اشاره

منطقه هشت تهران با ۱۳۲۲ هکتار وسعت، از لحاظ جغرافیایی در شرق این شهر قرار گرفته و از جمله مناطقی است که بسیاری از هم‌وطنان ارمنی ساکن محله‌های آن هستند. این منطقه علاوه بر بخش مرکزی، مناطقی مانند جاجرود و پردیس و بومهن را هم شامل می‌شود. در این محدوده حدود ۹۶ هزار دانش‌آموز در پایه‌های گوناگون مشغول تحصیل‌اند و تنها ۱۲۶ معلم تربیت‌بدنی وظیفه پرورش جسمی و آموزش تربیت‌بدنی این تعداد دانش‌آموز را بر عهده دارند. داود جلیلی، کارشناس مسئول تربیت‌بدنی آموزش و پرورش منطقه هشت تهران، در گفت‌وگویی که پیش رو دارید از نحوه مدیریت این موضوع و نیز عملکرد بخش تربیت‌بدنی سخن گفته است. وی

توجه مدیریت آموزش و پرورش منطقه به تربیت‌بدنی و ورزش را مهم‌ترین عامل موفقیت در مسابقات دانش‌آموزی و در نتیجه موفقیت در تربیت قهرمانان ملی پوش کشورمان می‌داند. حضور زنان ملی‌پوش و قهرمان آسیا در رشته‌هایی مانند تکواندو، تیراندازی و قایق‌سواری و نیز فوتبال‌لیست‌های بنام و موفق در سطح ملی و باشگاهی، که فعالیت‌های ورزشی خود را از این منطقه آغاز کرده‌اند، مؤید این موفقیت‌هاست.

در منطقه هشت تهران حدود ۹۶ هزار دانش‌آموز در پایه‌های گوناگون مشغول به تحصیل‌اند اما تنها ۱۲۶ معلم تربیت‌بدنی در این منطقه حضور دارند.

جلیلی، کارشناس مسئول تربیت‌بدنی اداره آموزش و پرورش منطقه هشت در این باره می‌گوید: «در زمینه تربیت‌بدنی با کمبود جدی نیرو مواجهیم. گرچه در بخش بانوان مشکل کمتری داریم و می‌توانیم با برنامه‌ریزی این موضوع را برطرف کنیم اما در قسمت آقایان این‌طور نیست. نیروی مرد متخصص تربیت‌بدنی در آموزش و پرورش بسیار کم است.»

اما مشکل کمبود نیروی تربیت‌بدنی در منطقه چگونه حل می‌شود؟ «با ارتباطات قوی که با نیروها و دبیرانمان داریم سعی کرده‌ایم این مشکل را تا حدی برطرف کنیم. به این ترتیب که از آن‌ها می‌خواهیم ۱۲ تا ۱۵ ساعت تدریس در دوره بالاتر را به عهده بگیرند. از سوی دیگر، در مقطع ابتدایی

نیمی از زنگ را آموزگار ابتدایی و نیمی دیگر را معلم ورزش اداره می‌کند تا به این ترتیب، مشکل کمبود نیرو و تا حدی برطرف شود.»

۲۴ جام در یک منطقه

با وجود کمبود نیروی تربیت‌بدنی، منطقه در برگزاری و مسابقات دانش‌آموزی و شرکت در آن‌ها عملکرد خوبی داشته است. جلیلی در این باره می‌گوید: «خوشبختانه همه دوره‌های مسابقات دانش‌آموزی را حتی در رشته اسکیت- برگزار کرده‌ایم. در مسابقات سطح استان هم مقام‌های خوبی به دست آورده‌ایم و صاحب ۲۴ جام شده‌ایم. منطقه هشت در رشته‌های بسکتبال، والیبال و تنیس روی میز در دو دوره تحصیلی، در هندبال در هر سه دوره تحصیلی، و در بدمینتون در یک دوره تحصیلی صاحب جام است.»

اما این عملکرد مثبت نتیجه چیست؛ جلیلی معتقد است مجموعه‌ای از عوامل باعث این موفقیت شده‌اند: «در رأس همه، همکاری و توجه مدیر منطقه است. چون ایشان در همه برنامه‌های حوزه تربیت‌بدنی همراه ماست و ورزش را در اولویت برنامه‌های خود قرار داده است. همان‌طور که می‌دانید، برگزاری مسابقات کارچندان سختی نیست. مهم این است که رئیس منطقه، معاون پرورشی و مدیر اداری همراهی داشته باشند. در این صورت، در سال‌های بعد هم همه از مسابقه استقبال می‌کنند. معلمان منطقه هم در این زمینه بسیار همکاری داشته و با جان و دل کار کرده‌اند. همه این عوامل دست به دست هم داده است تا بتوانیم عملکرد خوبی در مسابقات دانش‌آموزی سطح استان داشته باشیم.»

یکی از مهم‌ترین ارکان تربیت‌بدنی در مدارس، معلمان هستند؛ کسانی که گاه با کمترین امکانات کلاس را برگزار می‌کنند. کیفیت کار و فعالیت معلمان بر توانمندی دانش‌آموزان تأثیر مستقیم دارد. با توجه به اینکه چند سالی است نیروهای جدید وارد حوزه تربیت‌بدنی آموزش و پرورش شده‌اند، می‌توان انتظار تغییرات مثبتی را داشت. گرچه جلیلی معتقد است که این نیروها بیشتر بر حوزه نظری مسلط‌اند. تا عملی: «نیروهای جدید تربیت‌بدنی بیشتر درس خوانده‌اند تا اینکه ورزشی باشند. این موضوع هم نمی‌تواند جوابگوی نیاز تربیت‌بدنی باشد. به همین دلیل، کارگاه‌های گوناگونی را به کمک مدرسان رشته‌های مختلف برگزار کرده‌ایم. این کارگاه‌ها شامل دو بخش نظری و عملی است تا از هر لحاظ غنی باشد. البته با وجود این موضوع، عملکرد معلمان و دانش‌آموزان عالی بوده است.»

امکانات و فضاهای ورزشی

در حوزه تربیت‌بدنی نمی‌توان تأثیر فضاها و امکانات ورزشی را نادیده گرفت. هر چه فضای ورزشی بیشتر و

مناسب‌تر باشد و هر چه امکانات بیشتری در اختیار معلم باشد، می‌توان انتظار عملکرد بهتری از او و دانش‌آموزان داشت. مسئولان تربیت‌بدنی این منطقه در این حوزه فعالیت‌هایی داشته‌اند: «بخشی از طرح‌های ما مربوط به فرهنگیان و معلمان تربیت‌بدنی است؛ مثل رسیدگی به افزایش حق و حقوق آن‌ها در کانون‌ها و انجمن‌ها یا اجرای طرح‌هایی مانند برگزاری اردو که گرچه کار کوچکی است، به معلمان انگیزه می‌دهد. تجلیل از بازنشستگان این حوزه هم از دیگر برنامه‌های ماست تا علاوه بر تقدیر از زحمات و فعالیت‌هایشان، بتوانیم از تجربه‌های آن‌ها هم استفاده کنیم. علاوه بر این، ساخت و بازسازی فضاهای ورزشی را در اولویت قرار داده‌ایم. ساخت استخر معلم یکی از طولانی‌ترین پروژه‌های ما بود که انجام شد و به بهره‌برداری رسید. امیدواریم تا انتهای سال ۱۳۹۴ زمین چمن مجموعه شهید رجایی و زمین اسکیت را هم تکمیل کنیم و در اختیار مردم قرار دهیم.»

استخر معلم، مجهز و به روز

شنا یکی از ورزش‌هایی است که به خصوص در تابستان طرفداران زیادی دارد. مسئولان تربیت‌بدنی آموزش و پرورش منطقه هشت با تجهیز و بازسازی استخر معلم علاوه بر اینکه این نیاز مردم را رفع کرده‌اند، برای معلمان، فرهنگیان و دانش‌آموزان هم تسهیلاتی در نظر گرفته‌اند. جلیلی در این باره توضیح می‌دهد: «بخش تربیت‌بدنی آموزش و پرورش منطقه با توافق رئیس اداره ۳۸۰ میلیون تومان از درآمدهای حاصل از مجموعه‌های ورزشی را برای تجهیز و بازسازی استخر معلم هزینه کرد. برای این بازسازی هم از بهترین و روزترین استخرها الگوبرداری کردیم. پس از اتمام کار و بهره‌برداری از استخر، با وجود اینکه قیمت بلیط استخر کمتر شده بود، گردش مالی آن از گذشته بسیار بیشتر شد؛ به طوری که در ابتدای تابستان ۲۶۶ میلیون تومان از درآمدهای مجموعه‌های ورزشی‌مان را به حساب درآمدهای دولت واریز کردیم. علاوه بر افزایش کیفیت استخر و مجموعه‌های ورزشی‌مان، تسهیلاتی را هم برای معلمان در نظر گرفته‌ایم و ترتیبی داده‌ایم آن‌ها که بتوانند با صرف هزینه کمتری از استخر استفاده کنند.» جلیلی با تأکید بر کیفیت فضاهای ورزشی که فرهنگیان و معلمان از آن‌ها استفاده می‌کنند، گفت: «ما باید بهترین فضاهای ورزشی را برای معلمان فراهم کنیم تا از آن‌ها لذت ببرند و استفاده کنند. در عین حال باید تسهیلاتی قائل شویم تا بتوانند با صرف هزینه کمتری ورزش کنند.»

استعدادیابی، دو بار در سال

مسئولان منطقه هشت تهران برای شناسایی

ما دوبار در سال با مدیران مدارس جلسه داریم. در این جلسات درباره ساعات تدریس تربیت‌بدنی و نیز وظایف مدیر و مربیان در زمینه تربیت‌بدنی صحبت می‌شود

استعدادهای دانش‌آموزان، هر سال دو بار برنامه استعدادیابی برگزار می‌کنند. جلیلی در این باره می‌گوید: «ما در ابتدا و انتهای سال تحصیلی برنامه استعدادیابی را اجرا می‌کنیم. به این ترتیب که ابتدا سرگروه‌ها استعداد دانش‌آموزان را در رشته‌های خاص شناسایی می‌کنند. سپس آن‌ها را به مربیان معرفی می‌کنیم تا تمرین‌هایشان را در کانون‌های ورزشی شروع کنند. معمولاً پس از چند ماه، تمرین، مربیان متوجه می‌شوند که آیا دانش‌آموزان درست شناسایی شده‌اند یا نه. در اغلب موارد هم بعد از این مدت جواب می‌گیریم. در غیر این صورت، رشته دانش‌آموز را دوباره تعیین می‌کنیم. برای مثال، قهرمان دو صحرانوردی در قسمت بانوان در یکی از همین برنامه‌های استعدادیابی شناسایی شد. در این برنامه، ما به کمک نیروی انتظامی مسیری سالن امام رضا (ع) تا حیاط اداره آموزش و پرورش بومهن را که حدود چهار و نیم کیلومتر است، برای مسابقه دو دختران آماده کردیم و ایشان بدون هیچ تمرینی نفر اول شد. همان زمان او را به مربیان معرفی کردیم و در همان سال هم قهرمان شد.»

کشتی، فوتبال و والیبال از جمله رشته‌های ورزشی هستند که در منطقه هشت تهران طرفداران زیادی دارند و البته ورزشکاران موفق زیادی هم در این رشته‌ها تربیت شده‌اند. جلیلی در این باره به رشد آموزش تربیت بدنی می‌گوید: «منطقه هشت کانون کشتی تهران است. الان هم یکی از مجموعه‌های ورزشی مان مختص کشتی است. در فوتبال هم افرادی مانند محسن مسلمان، آندرانیک تیموریان، امیرحسین صادقی و حنیف عمران‌زاده از بچه‌های این منطقه بوده‌اند که رشد کرده در فوتبال به درجه‌های بالا رسیدند. همچنین، چهار نفر از بازیکنان تیم ملی والیبال از این منطقه هستند. بخش بومهن هم در دو صحرانوردی زبانزد است و تا به حال هیچ وقت قهرمانی‌اش را از دست نداده است.»

ورزش دختران در منطقه

همه می‌دانند که وجود مادران سالم ضامن پرورش نسلی سالم است. از این رو، ورزش دختران و زنان نیازمند توجه جدی است. جلیلی معتقد است کمتر منطقه‌ای را می‌توان پیدا کرد که مانند منطقه هشت به این مقوله توجه کند: «مجموعه‌های ورزشی مان در روزهای زوج در اختیار بانوان است. رشته‌های ورزشی بسیاری هم برای آن‌ها پیش‌بینی شده است؛ از جمله والیبال، بسکتبال، تنیس روی میز، و ایروبیک. هم دانش‌آموزان و هم دیگران می‌توانند از این کلاس‌ها استفاده کنند. خوشبختانه خانم‌ها از این کلاس‌ها بسیار

خوب استقبال کرده‌اند و از آن‌ها رضایت دارند.» شاید به دلیل همین فعالیت‌ها باشد که چند تن از دختران با استعداد منطقه هشت به تیم‌های ملی راه پیدا کرده‌اند؛ از جمله دو تکواندوکار، دو قایق‌سوار، یک تیرانداز و یک والیبالیست. به گفته جلیلی، برای هموار شدن مسیر فعالیت‌های این استعدادها امکاناتی در اختیارشان گذاشته می‌شود: «ما برای این دانش‌آموزان امکانات و تسهیلاتی در نظر گرفته‌ایم. برای مثال، فعالیت ورزشی دانش‌آموزان قهرمان و با استعداد در کانون‌ها و انجمن‌ها رایگان است تا بتوانند تمرین بیشتری داشته باشند.»

ورزش در خانواده‌ها

جلیلی درباره مشارکت خانواده‌ها و شرکت آن‌ها در کلاس‌های ورزشی نیز می‌گوید: «خوشبختانه منطقه در این زمینه فعالیت خوبی دارد. در بسیاری از مناطق، ایروبیک برای آقایان چندان جدی گرفته نمی‌شود اما کلاس‌های منطقه ما مورد استقبال بسیار قرار گرفته است و حتی ده نفر از مدیران مدارس در آن‌ها شرکت می‌کنند. در واقع، ما سعی کرده‌ایم نگرش‌ها را نسبت به این ورزش تغییر دهیم و خوشبختانه موفق شده‌ایم.» اما تغییر نگرش مدیران چگونه صورت گرفته است؟ کارشناس مسئولیت تربیت بدنی منطقه هشت در این باره چنین توضیح داد: «ما دوبار در سال با مدیران مدارس جلسه داریم. در این جلسات درباره ساعات تدریس تربیت بدنی و نیز وظایف مدیران و مربیان در زمینه تربیت بدنی صحبت می‌شود. علاوه بر این، درباره اجرای برخی از طرح‌های تربیت بدنی راهنمایی‌ها و پیشنهادهایی ارائه می‌کنیم. در همین کلاس‌ها آن‌ها را با ورزش آشنا کرده‌ایم تا بدانند چه تأثیری در سلامتی و روحیه دارد. خوشبختانه برخی از مدیران هم استقبال کرده‌اند.»

مجموعه‌های ورزشی به مثابه منبع درآمد

«آموزش و پرورش کشور برای خودکفایی باید به درآمدزایی برسد و مجموعه‌های ورزشی می‌توانند یکی از مهم‌ترین منابع درآمد باشند.» جلیلی معتقد است با افزایش کیفیت تربیت بدنی در آموزش و پرورش و به تبع آن در جامعه، می‌توان منبع خوبی برای درآمدزایی در آموزش و پرورش ایجاد کرد. همان‌طور که تنها استخر مجهز معلم در منطقه هشت تهران ماهانه حدود ۴۸ میلیون تومان درآمد دارد. درآمد حاصل از این فعالیت‌ها را می‌توان برای رفع نیازهای بی‌شمار آموزش و پرورش هزینه کرد؛ از جمله تجهیز مناطق محروم به امکانات ورزشی که از مهم‌ترین نیازهای جامعه است.

ما باید بهترین فضاهای ورزشی را برای معلمان فراهم کنیم تا از آن لذت ببرند و استفاده کنند. در عین حال باید تسهیلاتی قائل شویم تا بتوانند با صرف هزینه کمتری ورزش کنند